

Právozárečné domy v Novém Jičíně (15.)

Víte, který velikán završil svou životní pouť v právozárečném domě v Novém Jičíně? A že jiný dům patřil členu rytířského stavu? Čtete, a dozvíte se více...

Slzy pro Laudona

Nárožní dvoupatrová budova s podloubím na Masarykově náměstí vznikla v současné dispozici patrně až po třicetileté válce spojením dvou starších objektů, z nichž se zachoval vstupní portál. První písemná zmínka k právozárečnému domu číslo orientační 29 se však váže k roku 1602 a vlastnictví soukeníka Georga Söllnera. Později patřil rodinám Hauschildů a Kreuzburgů.

Dne 14. července 1790 zde zemřel polní maršál Ernst Gideon von Laudon, jenž v našem kraji připravoval rakouské tažení proti Prusům. Jeden z nejvýznamnějších vojevůdců 18. století podle zápisu v úmrtní matrice podlehl zápalu plic. Traduje se, že když se v roce 1800 v Novém Jičíně zastavil slavný ruský maršál Alexandr Vasiljevič Suvorov, s úctou se poklonil památce svého spolubojovníka: „Navštívil jsem místo, kde zemřel Laudon. Prožil jsem nad ním slzy. Je to lidský osud,“ napsal.

Na počátku 19. století dům koupil Johann Heller za 18 200 zlatých. V patře bývalých masných sálů v sousední budově zřídil taneční a divadelní sál. V polovině 19. století přešel právě tento dům do částečného vlastnictví města, jež sály nadále pronajímalo. Povinností pronajímatelů bylo uspořádat každoročně bál, jehož výtěžek poplyne ve prospěch chudobince a nemocnice.

Bohatší měšťané na podporu sociálně slabších lidí slyšeli, a proto se bály konaly i několikrát do týdne, dokud se nevybrala dostatečná částka. Některých tanečních zábav se zúčastnil slavný kapelník a hudební ředitel dvorských bálů Johann Strauss společně s vídeňským orchestrem. Prestiž a lesk plesů a divadelních představení přetrvával do roku 1881. Od roku 1879 byl dům v majetku židovské rodiny Schermerů. Nyní v něm působí Návštěvnícké centrum, které zde provozuje několik expozic a informační centrum.

Texty pod foto:

Foto 1: Objekt kavárny Laudon na počátku 20. století.

Foto: Muzeum Novojičínska

Foto 02: Interiér téže kavárny a restaurace v první třetině 20. století.

Foto: Muzeum Novojičínska

Foto 03: Majáles – oslava 1. máje v roce 1938 před restaurací, tehdy zvanou London. Foto: Radek Polách

Z obchodníka rytířem

Dům číslo orientační 2 na původní ulici Laudonstrasse sousedí s novojičínskou radnicí. Městské knihy ho poprvé připomínají roku 1606 ve vztahu ke Katharině, vdově po Mertenu Beyerovi. Šenkovní dům následně vlastnily rodiny Walů, Neuberů a Gärtlerů. Soukeníka Wenzela Gärtlera poté vystřídal Ignaz Franz Pagatsch.

Tento novojičínský obchodník s plátnem získal v roce 1757 šlechtický titul a o sedm let později byl dokonce povýšen do rytířského stavu s predikátem von Paburg. V tomtéž roce odkoupil statek Hustopeče nad Bečvou společně se zámkem, které držel až do roku 1799 jeho syn Johann Paul. Další syn Franz byl v 70. a počátkem 80. let 18. století komořím Moravských zemských desek. Jeho bratr Ignaz byl duchovním a koncem 18. století působil jako farář nejprve ve Vyšehoří u Mohelnice, od roku 1810 v Těšnovicích u Kroměříže.

Dům na Laudonstrasse se následně stal majetkem krásnobarvíře Ignaze Schindlera a po smrti další majitelky Johanny Pfundhellerové připadl známé rodině Faschanků. Její člen Johann Faschank byl

v letech 1855–1857 starostou města. Na sklonku 30. let 20. století budovu v exekuci převzala
Novojičínská spořitelna.